

СЕКЦІЯ: ПЕДАГОГІКА**Марія Антонченко
(Суми, Україна)****ВИКОРИСТАННЯ INTERNET ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

У «Національній стратегії розвитку освіти в Україні» зазначено, що «пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві» [7]. Для ефективного виконання цієї задачі, інформаційно-цифрового забезпечення функціонування системи освіти, важливого значення набуває активне використання Internet-технологій у освітніх закладах різного типу, оптимальне впровадження цифрових технологій до освітнього процесу.

Важливим чинником використання інформаційно-цифрових технологій (ІЦТ) у системі освіти є підготовка педагогічних працівників до використання сучасних ІЦТ у власній професійній діяльності та постійне вдосконалення у цієї сфері [2]. Отже, на сьогодні потрібен новий підхід до оновлення змісту післядипломної педагогічної освіти, здатного стимулювати педагога будь якої спеціальності до постійного саморозвитку, самоосвіти, самовдосконалення у галузі ІЦТ.

Одним з глобальних ресурсів ІЦТ є комп'ютерна мережа Internet, яка відкриває реальні можливості щодо реалізації ключової ідеї розвитку сучасної системи освіти в усьому світі – неперервної освіти впродовж усієї професійної діяльності, повсякденного співробітництва педагогів, закладів освіти в Україні та за її межами [1].

Розробка питань застосування Internet технологій у системі післядипломної педагогічної освіти залишається актуальною. Тому, метою статті є дослідження використання Internet технологій для підвищення рівня інформаційно-цифрової (цифрової [5]) компетентності та культури педагогів під час проходження курсів підвищення кваліфікації.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що дослідженням використання ІЦТ, в тому числі Internet, в освітньому процесі займалися такі науковці, як В.А. Баженов, І.Д. Бех, В.М. Білик, В.Ю. Биков, П.С. Венгерский, Л.М. Дибкова, Е.И. Дмитрієва, М.І. Жалдак, В.О. Колмакова, Т.О. Кучерява, О.В. Малишевський, Н.В. Морзе, О.Ю. Новиков, О.В. Овчарук, Е.С. Полат та інші. Важливість застосування ІЦТ і, зокрема, Internet в освіті підкреслена у державних цільових програмах з освіти та інформатизації [3, 6-7].

Виділимо сфери застосовування Internet в післядипломної педагогічної освіти. Це:

- управління навчальним закладом;
- організація та проведення очних курсів підвищення кваліфікації;
- організація навчальних занять з отримання додаткової спеціальності;
- моніторинг успішності навчання;
- організація дистанційного та очно-дистанційного (змішаного) навчання.

Деталізуючи основні сфери використання Internet в освітньому процесі післядипломних педагогічних закладів, виділимо основні його напрями:

- створення та ведення БД учасників освітнього процесу (особисті справи, електронні журнали успішності навчання, електронний документообіг, автоматичні звіти тощо);
- створення дидактичних матеріалів (конспекти, презентації, тести тощо) для навчання;
- організація комунікації між суб'єктами навчального процесу (адміністрацією, педагогічними працівниками, слухачами) через Internet;
- організація дистанційного (змішаного) навчання;
- моніторинг успішності навчання слухачів.

Під час проходження курсів підвищення кваліфікації та міжсесійний період педагоги загальних навчальних закладів повинні оволодіти наступними Internet технологіями та вміти їх застосовувати у власній професійній діяльності [1, 4]:

- пошук інформації (тексти, малюнки, презентації, аудіо, відео тощо);
- обмін інформацією (Internet комунікація) різних форматів з адміністрацією, колегами, учнями та їх батьками (через електронну пошту, соціальні мережі, форуми тощо), в тому числі, проведення відео-конференцій, вебінарів тощо;
- створення об'єктів в Internet (сайти, блоги, тести тощо) та їх використання у професійній діяльності;
- створення та використання інтерактивних дидактичних вправ (Learning Apps тощо), хмар слів (наприклад, WordArt.com) та інших дидактичних матеріалів (завдання, анкети, тести, презентації тощо) online;
- розташування власної інформації в Internet, з використанням хмарних технологій, спеціалізованих сайтів для створення wiki-статей тощо;
- користування банками даних, що зберігаються на серверах Internet (електронні бібліотеки, репозитарії тощо);

- вивчення, обмін та поширення передового педагогічного досвіду (освітні Web-портали);
- організація дистанційного навчання (Moodle, Google Class, Zoom, Microsoft Teams тощо).

Розглянемо деякі технології Internet, що використовуються в інформаційно-цифровому освітньому середовищі, більш детально [1, 4].

Перш за все, слід зазначити віртуальні державні бази даних. Наприклад, Інформаційна система управління освітою України (ІСУО), Електронний щоденник та інші.

Далі слід розглянути інтерактивні сервіси Internet, що ґрунтуються на використанні хмарних технологій. Ці технології дозволяють створювати і зберігати власні документи на «хмарах» – віртуальних дисках (наприклад, Google-диск, OneDrive тощо), за потребою надавати доступ до них окремим користувачам або усім користувачам глобальної мережі, та передавати їх іншим. Прикладом можуть бути сервіси корпорацій Google (документи, Диск, Gmail, YouTube, Form тощо); та Microsoft (Office 365, в т.ч. OneDrive, Sway, Teams тощо). Всі ці сервіси дозволяють своїм користувачам взаємодіяти один з одним, створювати та змінювати власний та спільний контент, на противагу неінтерактивним сайтам, де користувачі обмежені тільки пасивним споживанням програмних продуктів. Особливістю таких технологій є принцип залучення користувачів до наповнювання і багаторазового використання інформаційного матеріалу, тобто зазвичай ідеться про додавання інформації, проте питання її надійності, достовірності, об'єктивності не розглядають.

До наступної технології можна віднести електронні видання (електронні посібники, енциклопедії, словники, професійні періодичні видання) з різних освітніх галузей.

Крім цього, є багато освітніх online курсів, які дозволяють проводити навчання у той час і в тому темпі, що зручний тому, хто навчається. Для бажаючих приєднатись до цих курсів можна використати платформу Prometheus, платформу Educational Era (Ed-Era) або інші, що містять сотні безкоштовних online курсів.

Технологія Wiki дозволяє кожному його користувачеві не просто додавати свою, але й редагувати чи видаляти інформацію, додану іншими користувачами. Найвідоміший Wiki-сайт – Вікіпедія – це онлайн-енциклопедія, над створенням якої працюють самі користувачі. Педагогічні працівники мають свої wiki-спільноти – наприклад, Вікі-спільнота професійного розвитку педагогів Сумщини, Wiki Освіта, IteachWiki (Intel) тощо.

Соціальні мережі (Facebook, Instagram тощо) та меседжери (Viber, Telegram тощо) використовуються педагогами для обміну освітнім контентом, комунікації з колегами, батьками та учнями.

Сайти навчального закладу та сайти (блоги) вчителів все частіше стають методичним та дидактичним інструментами сучасного вчителя. Вже багато вчителів мають власні блоги, де вони викладають навчальні та методичні матеріали, висвітлюють свої професійні здобутки.

Дистанційного навчання, у зв'язку з суспільними обставинами, набуло великого значення у теперішній час. Платформи для дистанційного навчання Moodle, Google Class, Microsoft Teams та інші ґрунтуються на використанні Internet і дозволяють викладати навчальні матеріали у різному форматі та проводити навчання через Internet у режимі реального часу online або offline. Для організації відео-конференцій та відео-лекцій використовують такі програмні засоби, як Skype, Zoom, Microsoft Teams та інші. Вони дозволяють також подивитися лекції (конференції) у запису.

Освітні ресурси Internet успішно мігрують до мобільних додатків, де переглядати, створювати, наповнювати вмістом, зберігати, пересилати відповідні документи можна через мобільний телефон. Наприклад, учень дізнається розклад занять або завдання з певного предмету, проходить тест, або виконує певні завдання через смартфон.

Розвиток Internet технологій відкривають перед освітніми закладами новий рівень можливостей виходу у "відкритий інформаційний простір" і створення свого іміджу.

Перед викладачами системи післядипломної педагогічної освіти стоять непрості завдання, підготувати педагогів до застосування Internet у власній професійній діяльності, а саме: до комунікації з усіма учасниками освітнього процесу (адміністрацією, колегами, учнями та батьками), підвищення ефективності навчального процесу за рахунок інтегрування online-дидактичних матеріалів до традиційного навчання; формування відкритої системи освіти через організацію та впровадження дистанційної освіти; створення online-тестів для моніторингу успішності оволодіння учнями навчального матеріалу; залучення учнів до дослідницької діяльності з використанням Інтернет технологій.

Висновки. Використання Internet технологій в освітньому навчальному середовищі є одним із пріоритетних напрямів інформатизації освіти. Активне використання сучасних Internet сервісів у системі післядипломної педагогічної освіти є одним з універсальних інструментів формування інформаційно-цифрової компетентності та культури вчителів. Підвищення кваліфікації вчителів є дієвим інструментом, що спрямований на конкретні зміни в роботі вчителів, введення нових форм і засобів до освітнього процесу, що ґрунтується на використанні сучасних інформаційно-цифрових технологіях і, зокрема, Internet.

Перспективами подальших розвідок у даному дослідженні можуть бути розробка конкретного змісту курсів підвищення кваліфікації вчителів по впровадженню Internet технологій до професійної діяльності педагогів за різним фахом.

Література:

1. Антонченко М. Використання Internet-ресурсів у професійній діяльності педагогічних працівників // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 8 грудня 2016 року: у 3 ч. Суми: ФОП Цьома С.П., 2016. Ч.2. С. 186-189.
2. Антонченко М.О. Інформаційна компетентність педагога як складова його професійної компетенції // Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових праць I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (24 травня 2017 р., Суми). URL: https://drive.google.com/file/d/0B3JtAkt_S06cXZsdnJBV2FvY3M/view
3. Закон України від 02.12.2012 № N 5463-17 «Про Національну програму інформатизації». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>
4. Методика використання комп'ютерно-мережових технологій в системі освіти: методичні рекомендації / І.В. Бацуровська, Н. А. Доценко, О.Г. Чолишкіна, О. А. Горбенко. Миколаїв: МНАУ, 2019. 80 с.
5. Морзе Н. В. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника (Проект) / Морзе Н. В., Базелюк О. В., Воронікова І. П., Дементієвська Н.П., Захар О. Г., Нанаєва Т. В., Пасічник О. В., Чернікова Л. А. Київ, 2019. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/27905/1/digital%20comp%20teacher%20Morze.pdf>
6. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczyia.pdf>
7. Указ Президента України № 344/2013 від 25 червня 2013 року «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

Алла Біліченко
(Київ, Україна)

ІДЕЇ ПАНТЕЛЕЙМОНА КУЛІША ЩОДО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Сучасні глобалізаційні процеси актуалізують розвиток національної системи освіти України та її інтегрування в міжнародне освітнє середовище на гуманістичних засадах. У зв'язку з цим є доцільність усебічного й неупередженого переосмислення вже існуючих науково-педагогічних здобутків видатних учених минулого.

Так, неоднозначна, суперечлива й водночас багатогранна постать Пантелеймона Куліша (1819 – 1897), його різнопланова творча діяльність як письменника, викладача, науковця, просвітника, публіциста, видавця, етнографа, перекладача, філолога, громадського діяча наразі привертає увагу таких сучасних дослідників, як Н. Побірченко (монографічне дослідження та численні історико-педагогічні статті, присвячені всебічному вивченню персоналії П. Куліша), Т. Антонюк (акцентуація на культурологічному аспекті формування національного характеру особистості) [1], М. Жулинський (аналіз творчого здобутку П. Куліша-подвижника з позицій сьогодення) [8], С. Ковпик (погляди П. Куліша на домашнє та шкільне виховання) [3], О. Кравченко (цілісне осмислення постаті П. Куліша, науково-просвітницької діяльності вченого в дисертаційному дослідженні та науковій монографії) [4] та ін.

Як зауважував відомий науковець М. Жулинський, визначальним стимулом своєї подвижницької праці П. Куліш вважав збереження національних традицій, розвиток української мови й культури, утвердження почуття національної свідомості, наповнення духовного арсеналу нації культурними здобутками світової цивілізації [6, с. 43-66].

Зауважимо, що період активної науково-педагогічної діяльності П. Куліша припадає на 1840-1860-ті рр. – період важливих трансформаційних суспільних перетворень, сприятливих для творчої самореалізації вченого у викладацькій, педагогічній і науково-просвітницькій сферах. Як зазначає дослідниця О. Кравченко, «в освіті він [П. Куліш – А.Б.] вбачав обов'язковий компонент суспільного розвитку, а також формування національної свідомості. Його концепція освітнього відродження полягала у всезагальній доступній освіті, яка змістом і характером повинна бути близька народу, його ментальності; а також у формуванні національної еліти, яка сприяла б культурному відродженню, набуттю наукового і творчого потенціалу нації [4, с. 68].

Основні педагогічні погляди та ідеї П. Куліша викладено в таких працях: «Устня мова з науки» («Слово з боку», 1862 р.), «Перегляд українських книжок» (1862 р.), «Простонародность в украинской словесности» (1862 р.), «Какие руководства удобнее употреблять при первоначальном обучении крестьянских детей?», «Вихованє і наука» (1865 р., у 2-х частинах): ч. 1 «Виховання дітей дома, ч. 2 «Виховання дітей за підмогою школи» (1869 р.) тощо.

Вивчення науково-педагогічної спадщини П. Куліша дає змогу визначити концептуальні погляди вченого на дошкільне виховання, навчання дитини в школі, подальший розвиток, особистість учителя тощо. Публікація «Вихованє і наука» складається з 2-х частин: 1) «Виховання дітей (дома)»,